

Ευρωπαϊκό μανιφέστο EULAR 2024 - 2029:

Πρώτωση μιας ευρωπαϊκής απάντησης στις υγειονομικές και κοινωνικοοικονομικές προκλήσεις των ρευματικών και μυοσκελετικών παθήσεων.

Επιβάλλεται η άμεση υιοθέτηση μιας συντονισμένης ευρωπαϊκής στρατηγικής για την προάσπιση των ευρωπαίων πολιτών, των συστημάτων υγείας και κοινωνικής προνοίας, και της οικονομίας από τις συνέπειες των ρευματικών και μυοσκελετικών παθήσεων. Οι ρευματικές και μυοσκελετικές παθήσεις συχνά χαρακτηρίζονται ως "οι αόρατες ασθένειες", παραμένουν υποτιμημένες στην πολιτική συνείδηση και παραγκωνίζονται στον καθορισμό προτεραιοτήτων, παρά την αυξημένη συχνότητά τους και τη σοβαρότητά τους. Αν και αντιπροσωπεύουν έναν σημαντικό λόγο συμβουλευτικής ιατρικής και απασχολούν μια μεγάλη μερίδα της πρωτοβάθμιας περίθαλψης¹, η επικράτησή τους συχνά δυσχεραίνει την κατανόηση του πλήρους αντίκτυπού τους.

Σχεδόν κάθε πολίτης της ΕΕ θα βιώσει άμεσα ή έμμεσα τον αντίκτυπο των Ρευματικών Νοσημάτων.

Πολλοί πολίτες της ΕΕ είναι πιθανό να βιώσουν είτε άμεσα είτε έμμεσα τις επιπτώσεις των ρευματικών και μυοσκελετικών παθήσεων. Αυτές οι παθήσεις, που υπερβαίνουν τις 200 και επηρεάζουν περίπου 120 εκατομμύρια ανθρώπους ή έναν στους πέντε Ευρωπαίους, συχνά θεωρούνται εσφαλμένα ως αναπόφευκτο αποτέλεσμα της γήρανσης. Παρόλο που ορισμένα Ρευματικά Νοσήματα όπως η οστεοαρθρίτιδα και η οστεοπόρωση, είναι πιο συνηθισμένα στα μεταγενέστερα στάδια της ζωής, η πραγματικότητα αποκαλύπτει ότι τα Ρευματικά Νοσήματα μπορούν να εκδηλωθούν σε όλες τις ηλικίες, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών (από τα πρώτα τους χρόνια) και των νεαρών ενηλίκων. Γυναίκες και άτομα από κοινωνικοοικονομικά μειονεκτούσες ομάδες διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο ανάπτυξης Ρευματικών Νοσημάτων. Είναι πιθανό πως σχεδόν κάθε πολίτης της ΕΕ θα βιώσει, είτε προσωπικά είτε μέσω κάποιου γνωστού, τις σωματικές και ψυχολογικές συνέπειες των Ρευματικών Νοσημάτων στην υγεία, την οικονομία και την κοινωνική ζωή.

Μεταξύ των πιο διαδεδομένων, αναπηρικών και επαχθών μη τροφικών νοσημάτων, που συμβάλλουν στην πρώιμη θνησιμότητα.

Η επιβάρυνση των RMDs είναι δραματική. Η φλεγμονή που προκαλείται από τα Ρευματικά Νοσήματα συμβάλλει άμεσα στην ανάπτυξη μη αναστρέψιμων νοσημάτων υψηλής θνησιμότητας, όπως ο καρκίνος, οι καρδιαγγειακές παθήσεις, ο διαβήτης και τα προβλήματα ψυχικής υγείας.^{2,3} Τα ρευματικά νοσήματα αποτελούν τη μεγαλύτερη αιτία σωματικής αναπηρίας στην ΕΕ, αντιπροσωπεύοντας πάνω από το 50% των ετών που διανύθηκαν με αναπηρία (YLDs) στην Ευρώπη.⁴ Αντιπροσωπεύουν το 38% όλων των επαγγελματικών ασθενειών και ευθύνονται για το 60% περίπου όλων των προβλημάτων υγείας στους χώρους εργασίας.⁵ Αντιπροσωπεύουν μια οικονομική επιβάρυνση που εκτιμάται σε 240 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως και το άμεσο κόστος των RMDs στην ΕΕ εκτιμάται ότι είναι 2% του ΑΕΠ της.⁶

Το καινοτόμο, οικονομικά αποδοτικό, εξωνοσοκομειακό θεραπευτικό μοντέλο RMD της Ευρώπης απειλείται.

Τα τελευταία χρόνια έχουν σημειωθεί σημαντικές πρόοδοι στη θεραπεία των RMDs, με την ανάπτυξη αντιφλεγμονωδών, ανοσοτροποποιητικών και ανοσοκατασταλτικών φαρμάκων να επιτρέπει στα ευρωπαϊκά συστήματα υγείας να εξελιχθούν σε ένα οικονομικά αποδοτικό, εξωνοσοκομειακό, διεπιστημονικό μοντέλο θεραπείας. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα λιγότερα άτομα να χρειάζονται ενδονοσοκομειακή θεραπεία, αναπηρικά αμαξίδια ή χειρουργική επέμβαση, ενώ περισσότεροι άνθρωποι μπορούν να ζήσουν ανεξάρτητη ζωή και να συνεισφέρουν πλήρως στην κοινωνία. Ωστόσο, αυτές οι πρόοδοι απειλούνται τώρα από μια σειρά καταστροφικών τάσεων στον τομέα της υγείας, όπως οι χρόνιες ελλείψεις ρευματολόγων και επαγγελματιών ρευματολογικής περίθαλψης, καθώς και οι μη βιώσιμες δαπάνες υγειονομικής περίθαλψης. Επιπλέον, ευρωπαϊκά δημογραφικά στοιχεία, όπως η γήρανση του πληθυσμού και η συρρίκνωση του εργατικού δυναμικού, καθώς και αρνητικές τάσεις στον τρόπο ζωής, όπως ο υπέρβαρος πληθυσμός με μειωμένη σωματική δραστηριότητα, αποτελούν απειλές για τη συνεχή πρόοδο στον τομέα αυτόν.

Τι είναι οι ρευματικές και μυοσκελετικές παθήσεις (RMD);

Όσον αφορά τον ορισμό των ρευματικών και μυοσκελετικών παθήσεων (RMDs), αυτές διακρίνονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες: τις φλεγμονώδεις και τις μη φλεγμονώδεις. Τα φλεγμονώδη νοσήματα, όπως η ρευματοειδής αρθρίτιδα, ο λύκος, οι σπονδυλοαρθρίτιδες και άλλες ασθένειες του συνδετικού ιστού και των αγγείων, επηρεάζουν ευρέως το σύστημα του οργανισμού και μπορούν να έχουν πολύ σοβαρές επιπλοκές. Από την άλλη πλευρά, οι μη φλεγμονώδεις παθήσεις περιλαμβάνουν μια ευρεία γκάμα βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων διαταραχών που επηρεάζουν το μυοσκελετικό σύστημα, όπως η οστεοαρθρίτιδα, η οστεοπόρωση και ο χρόνιος πόνος στην πλάτη. Και οι δύο τύποι RMDs μπορούν να έχουν δυσάρεστες σωματικές, ψυχολογικές και κοινωνικές επιπτώσεις στο άτομο, στην ποιότητα ζωής του, στην ευημερία και στις επαγγελματικές του προοπτικές.

Η EULAR ζητά ολοκληρωμένες ευρωπαϊκές και εθνικές στρατηγικές για τις Ρευματικές παθήσεις

Η παγκόσμια και ευρωπαϊκή πολιτική υγείας αντιλαμβάνεται την αυξανόμενη απειλή που αποτελούν οι χρόνιες μη μεταδοτικές ασθένειες. Η EULAR, η Ευρωπαϊκή Συμμαχία Συλλόγων Ρευματολογίας, αναγνωρίζει τις προσπάθειες των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) για την αντιμετώπιση των μη μεταδοτικών νοσημάτων μέσω των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ. Επίσης, εκτιμά την φιλόδοξη προσέγγιση της ΕΕ στην υγεία, η οποία συμπεριλαμβάνει την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των ευρωπαϊκών συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και την αντιμετώπιση των μη μεταδοτικών νοσημάτων μέσω των πρωτοβουλιών "Πιο Υγιείς Μαζί" και EU4Health.

Ωστόσο, οι ευρωπαϊκές πολιτικές υγείας, κοινωνικής φροντίδας και απασχόλησης δεν αναγνωρίζουν αυτήν τη σοβαρή επιβάρυνση που συνεπάγονται οι ρευματικές παθήσεις. Αντιθέτως, οι υπεύθυνοι για τη χάραξη πολιτικής ελαχιστοποιούν ακούσια την ανθρώπινη εμπειρία της ζωής με ένα ρευματικό νόσημα και τη σημαντική συμβολή του στην αναπηρία, την ανάπτυξη μη-νοσηρών νοσημάτων υψηλής θνησιμότητας, την πρόωρη θνησιμότητα και την πρόωρη συνταξιοδότηση.

Η EULAR καλεί την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις εθνικές κυβερνήσεις να αναπτύξουν στρατηγικές για τις Ρευματικές Παθήσεις (και νομοθετικά και μη νομοθετικά μέτρα που θα εφαρμόζονται ενεργά με την υποστήριξη των ρευματολόγων, των επαγγελματιών υγείας που δραστηριοποιούνται στη ρευματολογία και των ασθενών), προκειμένου να αντιμετωπίσουν τα ακόλουθα θέματα:

Ποιότητα περίθαλψης: βελτίωση της πρόληψης, της έγκαιρης διάγνωσης, της θεραπείας και των παρεμβάσεων αποκατάστασης.

1. Προτεραιότητα των ρευματικών παθήσεων στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας της ΕΕ "Πιο υγιείς μαζί - Πρωτοβουλία για τις Χρόνιες Μη Μεταδοτικές Παθήσεις (ΜΜΧΠ)" και στα εθνικά προγράμματα για τις ΜΜΧΠ. Εάν δεν υπάρχουν εθνικά προγράμματα για τις ΜΜΧΠ αναπτύξτε τα ώστε να περιλαμβάνουν τις ρευματικές παθήσεις.
2. Αντιμετώπιση της έλλειψης έγκαιρης πρόσβασης σε περίθαλψη και ειδικούς, που προκαλείται από τη χρόνια έλλειψη ρευματολόγων και επαγγελματιών ρευματολογικής περίθαλψης στην Ευρώπη, όπως φυσικοθεραπευτές, νοσηλευτές, εργοθεραπευτές και ψυχολόγους.
3. Βελτίωση της έγκαιρης διάγνωσης των ρευματικών παθήσεων για τη μείωση της αναπηρίας, της συννοσηρότητας, της πρόωρης θνησιμότητας και των κοινωνικών επιπτώσεων.
4. Προώθηση οικονομικά αποδοτικών, ευέλικτων, διεπιστημονικών, ασθενοκεντρικών μοντέλων θεραπείας και χρόνιας περίθαλψης.

5. Βελτίωση της πρόληψης των ρευματικών παθήσεων με την αντιμετώπιση των καθοριστικών παραγόντων του τρόπου ζωής, την προώθηση της ενεργού γήρανσης και την ανάπτυξη προγραμμάτων εκπαίδευσης και επικοινωνίας για τις ρευματικές παθήσεις.
6. Υποστήριξη της ανάπτυξης και της χρήσης προηγμένων φαρμάκων και ψηφιακών τεχνολογιών για την εξ αποστάσεως περίθαλψη, μεταξύ άλλων για τις παιδικές και σπάνιες ασθένειες.

Κοινωνική πολιτική: μετριασμός της επιβάρυνσης από τις Ρευματικές Παθήσεις (RMDs) στην ποιότητα ζωής που σχετίζεται με την υγεία, την εκπαίδευση και την απασχόληση.

1. Αναγνώριση των Ρευματικών Παθήσεων (RMDs) ως κύρια αιτία αναπηρίας και τονίστε την ανάγκη για κατάλληλη παροχή υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας και ψυχικής υγείας.
2. Θέσπιση νομοθετικών και μη νομοθετικών μέτρων, συμπεριλαμβανομένων στόχων και χρονοδιαγραμμάτων, για τη δημιουργία εκπαιδευτικών και εργασιακών χώρων χωρίς αποκλεισμούς και με ευελιξία, ώστε τα άτομα με χρόνιες μη μεταδοτικές ασθένειες (συμπεριλαμβανομένων των ρευματικών και μυοσκελετικών) να μπορούν να έχουν πρόσβαση, να διατηρούν και να επιστρέφουν στην εκπαίδευση και την εργασία.
3. Αύξηση της χρηματοδότησης και λήψη μέτρων για τη βελτίωση της κινητικότητας, της πρόσβασης σε κτίρια και των συσκευασμένων φαρμακευτικών και οικιακών αγαθών.

Έρευνα και καινοτομία: ανάπτυξη καλύτερων στρατηγικών πρόληψης και θεραπείας των ρευματικών παθήσεων (RMDs)

1. Θέσπιση ενός φιλόδοξου και μακροπρόθεσμου προγράμματος έρευνας και καινοτομίας που θα επικεντρώνεται στα αίτια των ρευματικών παθήσεων και των συννοσηροτήτων τους, στα μοντέλα θεραπείας και διεπιστημονικής φροντίδας, καθώς και στον αντίκτυπο των παραγόντων υγείας και των κοινωνικών παραγόντων στην έκβαση των ασθενών.
2. Δημιουργία μιας ευρωπαϊκής συμμαχίας με τίτλο "Φλεγμονή, μη μεταδοτικές ασθένειες και συννοσηρότητες" (Inflammation, non-communicable diseases, and comorbidities) στο πλαίσιο του προγράμματος "Horizon Europe", και ενίσχυση της υποστήριξης για τα ευρωπαϊκά δίκτυα αναφοράς (ERN) που σχετίζονται με τις ρευματικές παθήσεις (RMDs).
3. Συνεργασία με ιατρικές εταιρείες και ενώσεις ασθενών για την ενίσχυση της βάσης τεκμηρίωσης για τη χάραξη πολιτικής στην ΕΕ και στα κράτη μέλη μέσω συστηματικής ανεξάρτητης έρευνας και παρακολούθησης.
4. Ενθάρρυνση και υποστήριξη της συμμετοχής των ασθενών στην έρευνα και στην αξιολόγηση των τεχνολογιών υγείας.

Βιβλιογραφία

- 1 Carmona L, Ballina J, Gabriel R on behalf of the EPISER Study Group, et al The burden of musculoskeletal diseases in the general population of Spain: results from a national survey Annals of the Rheumatic Diseases 2001;60:1040-1045
- 2 Simões D, et al. The population impact of rheumatic and musculoskeletal diseases in relation to other non-communicable disorders: comparing two estimation approaches. Rheumatol Int. 2018 May;38(5):905-15
- 3 <https://www.eular.org/eular-advocacy-activities-and-materials>
- 4 According to the WHO Rehabilitation Need Estimator available at <https://vizhub.healthdata.org/rehabilitation/> fixed at European region and ALL conditions categories. Accessed April 4th, 2022.
- 5 Walker-Bone K, Black C. The importance of work participation as an outcome in rheumatology. Rheumatology (Oxford) 2016; 55(8):1345-1347.
- 6 Woolf, Anthony. "Working with rheumatic and musculoskeletal disease (RMDs)." Accessed July 9, 2020. [https://oshwiki.eu/wiki/Working_with_rheumatic_and_musculoskeletal_diseases_\(RMDs\)](https://oshwiki.eu/wiki/Working_with_rheumatic_and_musculoskeletal_diseases_(RMDs))